

ODBYĆ (22) *vb pf*

o jasne.

inf odbyć (10). ◇ *fut 3 sg* odbędzie (2). ◇ *3 pl* odbędą (1). ◇ *praet 2 sg m* odbyłeś (1). ◇ *3 sg m* odbył (1). ◇ *imp 2 sg* odbądź (1). ◇ *con 1 sg m* bych odbył (1). ◇ *3 sg m* by odbył (4). ◇ [*impers praet* odbyto.] ◇ *part praet act* odbywszy (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. odbywam czym czego, Linde XVI – XVIIIw.

1. Pozbyć się, oddalić; absolvere, defungi, resolvere Cn (10) :

odbyć kogo, czego (2): BierEz B4v cf W przeciwstawieniu; FalZioł IV 2c cf Zwrot.

odbyć kogo, czego (poprzczeniu) (3): [Antystenes chciał wszytki uczenie odegnać] okrom Dyogenefa, kto[rego] dla śtałości odbyć niemogł BielŻyw 70; iefli go [konía, który ma guzy lub zolzy] więc nieopátrznie dośtániesz/ á ináčéy go odbyć niemożesz/ co rychley mu pomocy szukay/ iákoby mu ony guzy wyćiekły SienLek 186. Cf odbyć kogo od kogo czym.

odbyć kogo (po przeczeniu) od kogo czym (1): Doktor Luther nam powiádał/ gdy Biefá písmem świątym/ álbo śtáteczną rozmowá/ nie mogł od siebie odbyć/ tedy go częśto wśczypliwymi śłowyy/ álbo śmiefzną iáką śpráwá odegnał. ReszPrz 51.

W przeciwstawieniu: »odbyć... nabyć« (1): Odbądźże tey pániey śporney/ Latwie nabędziesz powolney. BierEz B4v.

Zwrot: »odbyć precz [czego]« (1): Przeto rada dobra takich wozgrzywych [owiec] odbyć precz/ bo na infzym powietrzu będącz: mogą być zachowane. FalZioł IV 2c.

a. Wydalić z organizmu (1) :

Zwrot: »wody odbyć« = oddać mocz (1): Takież gdy go [wieprza dziczego] łowczy wzarań gonic imá niżli wodę pułci wnet śie śpraczuie/ ale gdy wody odbędzie: trudno mu czo wczynić FalZioł IV 3c.

α. [Zwrot: »przed czasem odbyć« = poronić: Też wodá w któreyby wrzáła Centurzya pobudza przyrodzoná rzecz pániam/ płod też ku wyściu pošila/ przeto niema być pániam dawano brzemiennym to pićie/ bo by mufiáła przed czáfem odbyć [mieć porodzenie FalZioł I 24d] SienHerb 31a.]

b. Uwolnić się od choroby, dolegliwości [czego (po przeczeniu)] (2) : Koń ktory bólączkę ma pod czeluściámi/ [...] iefth bárzo niepewny; ábowiem zolżów nieodbył/ á sthąd ma śilá chorób w śobie SienLek 184.

odbyć czym (1): świerzb rozmaíty bywa: á wśákże żaden niebywa/ kthorymby z człowieká niewychodziło/ to coby mu ciężéy ná wnątrzu śzkodzić mogło/ gdyby świerzbém tego nieodbył SienLek 133.

c. Sprzedać; vendere Vulg, Cn; abalienare, alienare, commutare Cn (2) :

[odbyć czego: folwárk śwoy záfwiże blizu Miáłtá buduy co nalepiey [...]: pożytkow wśzytkich lácniey w mieście odbędziesz Cresc 1571 19.]

odbyć co (2): Iefliże by z śzczedł ná máiętności brát twoy/ á przeto dzierzawkę śwá odbył/ po thwym kupnie iefliby chciał kewny ie⁸⁰ odkupić to co on záprzedáł/ może Leop Lev 25/25; OrzRozm S4v.

W przeciwstawieniu: »odbyć ... dostać« (1): Czwartą radą Seymowa iest około händlerow/ iakobyśmy te rzeczy ktorych názbyt mamy odbyć mogli/ á tych ktorych niemamy łatwie doštáli *OrzRozm* S4v.

2. *Stracić* [czego] (3) : odbywłszy kóni/ z łuki/ piełzki/ ordę włzyłtkę Tátárfką ná łobie dźierzawłszy/ tám zołtał/ y gárdło łwé między družyną wierną łwą mężnie dał *OrzQuin* R2v; *RejZwierc* 58; [A gdy Król odbył koniá/ dodał mu łwoiego/ aby włzedł/ niedbáiąc nic o się łámego. *Cresc* 1571 2].

Przen (1) :

W przeciwstawieniu: »odbyć ... oblec na się« (1): ktorzy Boga vżywaią/ áćźci włafney łwey iftności nieodbęda/ iednák nieiáki dźiwny á máło nie Boski kłtał ná sie obleką/ thák iż więcey bogi niżli ludźmi być sie zdádzą. *KuczbKat* 100.

3. *praw. Unieważnić* [co] (1) : PLenipotencyą tak odbyć może/ iefli iefth niedoštáteczna/ iefli w obec we włzytkich łpráwách vczyniona. *GroicPorz* t2.

4. *Zrobić, wykonać zrealizować, załatwić* (7) : Nixurio. Niti velle, vel cupere, Rad bych rázem odbył. *Mącz* 248a.

odbyć czego (2): A także pod móst iedź miedzy izbice/ Odbyłes drogi więłzney połowice *KlonFlis* G2. *Cf odbyć czym czego.*

odbyć czym czego (1): A thák nie mowámi póspolitymi tego dowiesć máią dułz obrońce/ ále iálnym textem/ łáli takie dułze? iákie łą? gdzie łą? [...] Nie tym tego odbyć iáko niekthorzy mowią/ żywą Bogu/ żywą w Kryłtušie *GrzegŚm* 50.

Fraza: »jedno aby odbył« [o pozorowaniu czynności] (1): Naydzyec takich [..] ktorzy nye życzą tego vczynom łwym/ áby łie czego dobrego náuczyl/ yedno żeby od nich kwártaly dobre á łpełne bráli. Czytác będzye nychcący/ ále yedno áby odbył á przedłię łwe págá denári myał. *GliczKsiąż* L8v.

a. *Uczynić zadość, zaspokoić jakieś roszczenia lub należności* (3) :

odbyć czego (1): Gdy to Celnicy łyłzeli/ Támo ná targ brzybieżeli [!]: Iżby im ten Cłó zápłácił/ Ktoby niewolniká kupił. W ten czás Xantus kupcá żądał Aby mniey niż wzięł powiádał: A tę zmwę przeto czynił/ Iżby tám łátwiey Cłá odbył. *BierEz* B3.

[*odbyć kogo:* wyznał przed namy, ze jako oycziecz odbył ssyny swoie; y wziely dzyal od oyczia *ProtokWoźnik* 115.

odbyć kogo z czego: Item naproth stego stathku [= *majątku*] odbytho sluznie a dobrze mathke thych ssieroth *ProtokWoźnik* 111.]

odbyć czym (2): Włpomyonę tu dzifielłsy łpołob nakłádu tego/ który czynią rodzicy ná łyny łwe gdy ye do łzkoły dáją. Przez włlytek kwártal ocyec nychce łie wyęcey wydać/ yedno dwymá grołłmi áłbo trzemá chce odbyć *GliczKsiąż* M3; *KlonFlis* F.

5. *Zaspokoić* [kogo czym] (1) : Iefli Zyd przez przygodę ogniową [...] łtráci rzeczy łwé z zakłády záłtawionémi [...] á Krześciánin [...] który záłtawil/ iemu trudności zádáie: Zyd włafną przyśięgá Krześciániná odbędzie. Miáłto, nic niech nie półtepuie przeciwo Zydowi *SarnStat* 252.

Synonimy: 1. *oddalić; a.a. porzucić; c. sprzedać, sprzedać; 2. stracić; 4. odprawić, wypełnić; 5. odprawić.*

Formacje współrdzenne cf 1. BYĆ.

Cf **ODBYCIE, ODBYT, ODBYTY**

